

Kalendarium Szkoły Podstawowej im. Róży Kołaczkowskiej w Pliszczyńie 1944 – 1981

1944r. – 1970r. – Roman Ryński kierownikiem

Publicznej Szkoły Powszechnej II stopnia w Pliszczyńie

- **1944/45** – Obwód szkoły w Pliszczyńie obejmuje następujące miejscowości: Pliszczyń, Kol. Pliszczyń, Zagrody, Łagiewniki, Baszki, Boduszyn. W szkole 143 uczniów uczą kierownik szkoły p. Roman Ryński, p. Cecylia Ciesielska, pracująca do grudnia. Na jej miejsce do grona dołącza: p. Eugenia Brzezikowa, p. Maria Dykiert i p. Maria Orzeszko. Praca w szkole jest utrudniona z powodu zniszczeń wojennych *„Jeśli chodzi o budynek szkolny to zastałem go w okropnym stanie, brak było dachu na części dolnej, a cały dziurawy na części górnej, tak że podczas deszczu nauka w klasach jest niemożliwa, w oknach brak 96 szyb. Drwarka całkowicie zrujnowana. Płoty na froncie szkoły bez sztachet i bez bram. Studnia zanieczyszczona, ustęp brudny i bez jednych drzwi.”*¹ Ponadto wojsko rosyjskie jest zakwaterowane w części budynku szkolnego: szatni, sali, kancelarii i podwórka szkolnego. Kierownik, po pożarze spowodowanym przez wojsko, zwraca się z prośbą do Inspektora Szkolnego w Lublinie o usunięcie wojska ze szkoły. Uczniowie oprócz nauki: przygotowują Jasełka, organizują wielokrotnie zabawy taneczne i zbierają fundusze na potrzeby szkolnej świetlicy i dla nauczycieli, którzy nie otrzymują pensji. Kierownik pisze pisma do różnych instytucji i prosi o fundusze na remont i rozbudowę szkoły.
- **1945/46** – Z powodu braku nauczycieli kierownik szkoły sam uczy w siedmioklasowej szkole, w której zapisane jest 138 uczniów. We wrześniu przez siedemnaście dni uczy p. M. Ciotowa a od 28 listopada zgłasza się do pracy p. Anna Mauersbergowa, od 14 lutego rozpoczyna pracę jej syn p. Stanisław Mauersberg. Na terenie szkoły dwa razy w tygodniu działa świetlica, gdzie młodzież uczy się śpiewu, czyta książki, wystawia przedstawienia, ale praca jest trudna: *„... są częste wypadki pijaństwa, awantur i bijatyk nawet z bronią w ręku, tak że w takich warunkach praca jest trudna i ryzykowna.”*² Kierownik ocenia poziom nauczania po tym, że ośmiu uczniów po ukończeniu szkoły powszechnej, kontynuuje naukę w średnich szkołach. W trakcie zajęć szkolnych trwa remont budynku i dachu, finansowany wspólnymi siłami: opiekuna szkoły Aleksandra Szewczyka, Gminy, Inspektoratu Szkolnego i ogromnej determinacji kierownika szkoły.
- **1946/47** – 146 uczniów uczą: p. Roman Ryński, p. Kazimiera Ziemia i p. Antoni Ziemia. Aktywnie działa w szkole: PCK, Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza, Spółdzielnia Uczniowska i biblioteka. Najważniejszym wydarzeniem dla uczniów jest rozpoczęcie prac przy rozbudowie budynku

¹ Kronika Szkolna

² Kronika Szkolna

szkoły. Na początku budowy pojawia się sam wójt Józef Flis, sekretarz gminy Roman Wrzesiński z inżynierem Radomskim z Lublina, aby ustalić szczegóły i tempo prac. Miejscowa ludność aktywnie włącza się w przebudowę szkoły, służąc furmankami, dowożąc materiały budowlane.

- **1947/48** – Nauczyciele: p. R. Ryński, p. K. Ziemia i p. A. Ziemia uczą 154 uczniów. Z powodu remontu uczniowie klas IV, V, VI, VII uczą się we dworze Róży Kołaczkowskiej, która bezpłatnie udostępnia pokoje. Szkoła jest wizytowana przez Inspektora Szkolnego Sierosławskiego, który jest pełen podziwu dla nauczycieli pracujących w tak trudnych warunkach i obiecuje wstawić się o dodatkowe fundusze na dokończenie przebudowy szkoły. W wakacje na wypoczynek, mimo trudnych warunków przyjeżdżają uczennice z lubelskiego żeńskiego gimnazjum im. Sobolewskich. Uczennice prawie codziennie organizują zabawy i gry dla dzieci z okolicznych miejscowości. *„Ludność miejscowa miała możliwość być na bezpłatnych imprezach, które dużo dawały zadowolenia duchowego starszym i młodzieży. Kolonię tę prowadziła p. prof. śpiewu Ob. Wierzbicka nigdy niewyczerpana i nigdy niezmordowana, a przy tym muzykalna pięknie grała na skrzypcach i na harmonii.”*³
- **1948/ 49** – Nauczyciele p. Irena Mazurek, p. Stanisława Zięba, p. R. Ryński uczą 145 uczniów. Rok szkolny rozpoczyna się nabożeństwem w Bystrzycy z udziałem wszystkich szkół w gminie i Inspektora Józefa Górnego, który wygłasza przemowę do zebranych uczniów i nauczycieli. 12 września odbywa się **uroczystość poświęcenia rozbudowanego i wyremontowanego budynku szkolnego**. Program uroczystości: nabożeństwo w Bystrzycy, przemówienia najwyższych władz w gminie z wójtem Józefem Flisem na czele, poświęcenie budynku przez ks. Bronisława Kołtysia, sprawozdanie kierownika z budowy szkoły. Przewodniczący Gminnej Rady ob. W. Skrzypek wręczył kierownikowi klucze do szkoły życząc mu, aby *„wychowywał młode pokolenie na prawych i dobrych obywateli polskich”*⁴. Część artystyczna składa się z deklamacji wierszy, wykonanych przez uczniów naszej szkoły i pokazu tanecznego uczennic z Gimnazjum im. Sobolewskich w Lublinie, które przez kilka lat wakacje spędzają w szkole w Pliszczynie. Następnie uczniowie ze Szkoły Budownictwa w Lublinie organizują zawody lekkoatletyczne. Po uroczystej kolacji młodzież urządza dla wszystkich zabawę taneczną. W ciągu roku szkolnego młodzież sadzi drzewa w szkolnym ogródku. Dzięki staraniom kierownika w szkole są organizowane: kursy kroju i szycia dla bezrobotnych, przedszkole dla 43 dzieci, które na okres wakacji stają się „dziecińcem”, prowadzone przez p. J. Jaworską i świetlica, podczas której działa prężnie „Kółko Czytelnika”, prezentujące przedstawienia i organizujące zabawy taneczne. W maju powstaje Komitet Opiekuńczy Szkoły, kierowany przez ob. Janinę Flis. Na dzień przed zakończeniem roku szkolnego uczniowie wyjeżdżają na wycieczkę do lasu w Niemcach. Na zakończenie roku szkolnego są

³ Kronika Szkolna tom II

⁴ Kronika Szkolna tom II

zaproszeni przedstawiciele organizacji działających w Pliszczynie: Komitet Opiekuńczy Szkoły, Związek Samopomocy Chłopskiej, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza.

- **1949/50** – Nauczycielami są p. T. Szczebłowa, p. L. Kasprzak, p. R. Ryński, uczą 152 uczniów. Pojawiają się nowe programy nauczania w duchu idei marksistowsko – leninowskiej. Aktywnie działają organizacje PCK, Towarzystwo Przyjaźni Polsko - Radzieckiej, Koło Odbudowy Warszawy, Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza. Prowadzony jest sklepik przez Spółdzielnię Uczniowską i dożywianie wszystkich uczniów, wspierane przez Inspektorat, Radę Rodziców i Komitet Międzynarodowy. Szkoła jest wizytowana przez ob. W. Sierosławskiego. Do harmonogramu uroczystości wchodzi akademie z okazji 32 Rocznic Rewolucji Październikowej. Szczególnie uroczystości obchodzi się święto 1-go maja, którego obchody mają charakter manifestacji o pokój. Na potrzeby szkoły wybudowano nową studnię i budynek gospodarczy. Biblioteka liczy 151 tomów. W czasie zakończenia roku szkolnego szczególnie uroczystości żegnano klasę siódmą.
- **1950/51** – Nauczyciele p. K. Spólnicka, p. T. Szczebłowa, p. R. Ryński uczą 139 uczniów według nowych programów o „większym nasileniu „marksistowsko – leninowskim”. Kierownik wraz uczniami wykańcza budynek gospodarczy, w którym znajdują się pomieszczenia na potrzeby szkoły i ubikacje dla uczniów. Rozpoczyna działalność Związek Harcerstwa Polski pod opieką kierownika szkoły. Udaje się zakupić radioodbiornik szkolny i różne pomoce do nauki: przyrody, chemii i fizyki. Nowe pomoce dydaktyczne bardziej motywują uczniów do nauki, którzy kontynuują naukę w szkołach średnich.
- **1951/52** – Do grona nauczycieli dołącza p. Wanda Rutkowska, uczą oni 154 uczniów, religii uczy ks. Bronisław Kołtyś, przywożony przez mieszkańców z Bystrzycy. Szkoła włącza się w życie kraju: rozpatrując projekt nowej konstytucji Rzeczypospolitej Polski Ludowej i przeżywając „Złot Młodych Przodowników” ze wszystkich krajów demokratycznych. Po raz pierwszy uczniowie klasy siódmej przystępują do egzaminów końcowych: z j. polskiego, matematyki i nauki o społeczeństwie. Komitet Rodzicielski organizuje uroczyste zakończenie klasy siódmej z poczęstunkiem i zabawą taneczną.
- **1952/53** – Grono nauczycielskie: p. K. Spólnicka, p. T. Szczebłowa, p. W. Rutkowska p. R. Ryński. Uczniowie klasy pierwszej są witani w szkole jako „dzieci Nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polski Ludowej”. Klasa szósta po raz pierwszy „zdawała egzamin promocyjny z j. polskiego, matematyki i biologii”. W szkole działają: PCK, TPPR, Biblioteka, Koło Odbudowy Warszawy, Spółdzielnia Uczniowska, Szkolne Koło Sportowe, ZHP.
- **1953/54** – W szkole uczy się 162 uczniów. Hasłem przewodnim jest „Dziesięciolecie Polski Ludowej”, realizowane jest szczególnie uroczystości w naszej szkole, ponieważ początki państwa ludowego miały miejsce w Lublinie, gdzie urodził się ob. Bolesław Bierut Prezes Rady Ministrów.

Egzamin po szkole podstawowej obejmuje przedmioty z: j. polskiego, matematyki, biologii, geografii i nauki o konstytucji. Uczniowie prowadzą ogródek doświadczalny z roślinami oleistymi. Kierownik zdobywa fundusze na remont kapitalny szkoły z: Wydziału Oświaty, P.G.R.N. i Komitetu Rodzicielskiego.

- **1954/55** – Hasłem przewodnim dla 160 uczniów szkoły jest „pierwszy rok w drugim dziesięcioleciu Polski Ludowej”. Spółdzielnia uczniowska współdziała z SKO, zarobione pieniądze zbiera na potrzeby szkoły. Na działce szkolnej zasiano kukurydzę, plony podzielono wśród uczniów. **Osiągnięciem kierownika jest radiofonizowanie szkoły wraz z całą wsią, w każdej klasie zainstalowano głośnik.** Szkoła i miejscowość Pliszczyn ma radiowęzeł z Sobianowic.
- **1955/56** – Rok szkolny rozpoczyna się wysłuchaniem przemówienia Ministra Oświaty przez 162 uczniów. Grono nauczycielskie: p. K. Spólnicka, p. T. Szczebłowa, p. W. Rutkowska p. R. Ryński. Za oszczędzone pieniądze organizuje się wycieczkę do Puław, Kazimierza i Nałęczowa. Uczniowie przez cały rok zbierają złom, makulaturę i szkło, za wszystkie pieniądze kupują kajak, od razu testują go na Ciemiedze i postanawiają w kolejnym roku zakupić drugi kajak, aby można było zorganizować zawody. Po raz pierwszy nauczyciele organizują praktyczny konkurs „w każdym gospodarstwie kukurydza”, każdy uczeń otrzymuje trochę nasion kukurydzy, które ma posiać na swojej działce, cały rok pielęgnować, a następnie są porównywane wyprodukowane plony. Z inicjatywy kierownika szkoły dla mieszkańców powstaje Zespół uprawy kukurydzy i Zespół wypalania cegły.
- **1956/57** – Nauczyciele : p. Ryński R., p. T. Szczebłowa, p. Wanda Żmudowa, p. K. Spólnicka, p. Ryszard Brewczyński uczą 192 uczniów. Hasłem przewodnim jest praca w kolektywie. Oprócz dotychczasowo działających organizacji nauczyciele prowadzą kółka przedmiotowe: polonistyczne, fizyczno – matematyczne, techniczne. Uczniowie klasy siódmej przygotowują się do egzaminu końcowego poprzez systematyczne całoroczne powtarzanie materiału. Uczniowie prezentują dwa przedstawienia z których dochód przeznacza się na odbudowę Warszawy i dla Repatriantów powracających ze ZSRR. W czasie zabawy noworocznej tzw. Choinki dzieci otrzymują paczki. Podczas wakacji Zjednoczenie Przemysłu Mleczarskiego z Lublina organizuje w budynku szkoły kolonie dla swoich dzieci.
- **1957/58** – W gronie nauczycieli zmiany p. Helena Bliźniuk uczy za p. R. Brewczyńskiego, uczniów jest 185. Kierownik wspomina, że nowością staje się ośrodek zdrowia otworzony we dworze, ale z powodu niskiej frekwencji zostaje zamknięty. Róża Kołaczowska sprzedaje swoją posiadłość Księżom Sercanom, którzy po przeprowadzeniu remontu domu, urządzają w nim kaplicę i zapraszają na nabożeństwa miejscową ludność.
- **1958/59** – Grono pedagogiczne nie zmienia się, uczniów jest 188, działają te same organizacje szkolne. Szkoła jest wizytowana przez Inspektora Szkolnego Władysława Sierosławskiego. Wizytacja obejmuje wszystkie

klasy i przedmioty, kierownik otrzymuje różne zalecenia, które od razu realizuje, aby poprawić poziom nauczania w szkole. Ważnym dla szkoły i miejscowej ludność jest zobowiązanie, że na 1-go maja 1959r. zelektryfikuje się wsie Pliszczyn i Zagrody. W tym celu zawiązuje się Społeczny Komitet Elektryfikacji wsi Pliszczyn i Zagród, w skład którego wchodzi: Jan Siedlecki, Jan Pytko, Michał Szewczyk, Roman Ryński, ks. Stefan Rychlicki. Komitet zbiera fundusze i podpisuje umowę z wykonawcą. W szkole dzięki państwu Stanisławowi i Helenie Fusom działa zespół akordeonistów i taneczny, które uświetniają uroczystości szkolne. *„Zespół taneczny brał udział w otwarciu L.W.D. -2 w Podzamczu, gdzie został nagrodzony, otrzymując apteczkę i harmonijkę ustną. Zespół ten pojedzie do Chełma na 15-lecie Polski Ludowej.”* (Księga Protokołów)

- **1959/60** – Z grona odchodzi p. W. Żmudowa, na jej miejsce przychodzi p. Ryszard Olszowy i p. Zofia Misztal. Szkoła liczy 189 uczniów. Budynek jest zelektryfikowany. T. Szczebłowa zostaje szkolną higienistką, kwalifikacje nabywa na kursie w Poznaniu, prowadzi PCK i dba o czystość i higienę uczniów, zakładając im karty zdrowia. Kierownik pisze **„W myśl umowy w tym roku to jest w grudniu 1959r. ma nam zaświecić w szkole żarówka elektryczna, życie naszej szkoły zmieni swoje oblicze”**. Wspomina on również o pożarze, który wybuchł w Łysakowie i strawił siedem gospodarstw. Na zakończenie roku szkolnego występuje zespół taneczny z polonezem, zaprezentowanym wcześniej na eliminacjach powiatowych w Lublinie.
- **1960/61** – Nauczyciele p. Ryński R., p. T. Szczebłowa, p. Z. Jabłońska (z domu Misztal), p. K. Spólnicka, p. H. Fusowa (z domu Bliźniuk) uczą 187 uczniów. Na szczególną uwagę zasługuje działalność drużyny ZHP im. gen. Władysława Świerczewskiego, założonej 17.10 1960r⁵, p. Z. Jabłońska organizuje przyrzeczenie 24 członków w obecności przedstawicieli władz gminnych i rodziców. Harcerze biorą udział w Wiecu Harcerskim w Świdniku. P. H. Fus prowadzi Szkolny Zespół Artystyczny, który tańczy i śpiewa, uświetniając imprezy szkolne. Nauczyciele zbierają pieniądze na SFBS – Społeczny Fundusz Budowy Szkół. Odbywają się trzy wycieczki krajoznawcze: do Warszawy, do Krakowa, Wieliczki i Zakopanego i do Zamościa. Cała społeczność szkolna słucha transmisji o zdobyciu Kosmosu przez Jurija Gagarina. Z życia wsi w kronice wspomina się o powstaniu: Związku Młodzieży Wiejskiej, którego prezesem zostaje Józef Piekarczyk i Koła Gospodyń Wiejskich dla którego w szkole jest organizowany kurs kroju i szycia. Ponadto dla młodzieży dorosłej szkoła zakłada Punkt Biblioteczny, Przysposobienie Rolnicze i Zespół Teatralny.
- **1961/62** – Do grona nauczycieli dołącza p. Maria Baciurn. Uczniów jest 180. Szkoła organizuje Dni Oświaty i Pedagogiki Radzieckiej, składających się z zaprezentowania pieśni i poezji radzieckiej. *„Celem zbliżenie uczuciowe dziecka do narodu walczącego o pokój z światem, oraz pomocą jaką jest otoczona Polska”* (Księga Protokołów). Wycieczka krajoznawcza

⁵ Taka informacja jest w Księdze Protokołów, ale w Kronice Szkolnej kierownik odnotował, że Organizacja Harcerska działa od 1950r.

jest pod hasłem: „poznajemy swoje województwo” trasa prowadzi od Zamościa przez Pojezierze Łęczyńsko – Włodawskie, Włodawę, Łęczną i Lublin. Z życia wsi jest wspomniane o rozpoczęciu budowy sklepu i remizy strażackiej.

- **1962/63** – W szkole uczy się 195 uczniów. Po zakończeniu służby wojskowej do pracy powraca p. R. Olszowy. Członkowie ZHP organizują spotkanie z harcerzami ze szkoły w Sobianowicach, a uczniowie działający w SKKT (Szkolnym Koło Krajoznawczo Turystycznym) zapraszają kolegów ze szkoły nr 20 w Lublinie. Inspektorat Oświaty w Lublinie do pracowni robót ręcznych przydziela pomoce: „*elektryczną strugarkę z piłą, elektryczną wiertarkę i czyszczarkę prócz tego piłki, dłuta, klucze, imadłko, śrubokręty, wybijaki, przebijaki, 2 warsztaty, maszynę do szycia i inne drobne narzędzia.*” Szkoła jest wizytowana przez Inspektora Stanisława Skockiego, który w podsumowaniu stwierdza, że szkoła pracuje bez większych zastrzeżeń. Nauczyciele powinni pamiętać, że są wzorami do naśladowania dla uczniów i starszej młodzieży, współpracującej ze szkołą. W kronice odnotowuje się o śmiertelnym wypadku w drodze powrotnej ze szkoły ucznia Waldemara Włodarczyka z Łagiewnik; o dokończeniu budowy sklepu i założeniu Kółka Rolniczego, które dzięki aktywnej pracy księgowego Mariana Podleśnego osiąga najlepsze wyniki w powiecie.
- **1963/64** – Grono: p. Ryński R., p. T. Szczebłowa, p. Z. Miszał, p. K. Spólnicka, p. H. Fusowa, p. R. Olszowy, p. M. Baciurn uczy 186 uczniów. Działają te same organizacje. Na szczególne wyróżnienie zasługuje działalność drużyny ZHP, która w związku z obchodami dwudziestolecia Polski Ludowej otrzymuje tytuł drużyny sztandarowej i swój własny sztandar. Uroczysty apel składa się z montażu rewolucyjnego i przyrzeczenia nowych członków w obecności przedstawicieli Hufca. Po przyrzeczeniu harcerze otrzymują czerwone chusty. Szkoła zobowiązuje się do uczczenia XX-lecia Polski Ludowej czynem społecznym: reperacja drogi, uporządkowanie najbliższego otoczenia szkoły.
- **1964/65** - W szkole uczy się 189 uczniów. Na zastępstwo kilkumiesięczne przychodzi p. Mirosław Rzepecki za p. Z. Jabłońską. Życie szkoły płynie spokojnie. W celu podniesienia kultury i oświaty środowiska szkoła planuje szereg pogadanek o higienie osobistej, zorganizowanie wyjazdu do operetki, wyświetlanie filmów oświatowych, propagowanie czytelnictwa pod hasłem: „Książka w każdym domu”. Dzień Dziecka jest zorganizowany na błoniach w Łagiewnikach, nauczyciele przeprowadzają gry, zabawy, zawody sportowe a rodzice poczęstunek. Komitet Rodzicielski po raz pierwszy organizuje zabawę karnawałową dla rodziców, cieszącą się dużym zainteresowaniem.
- **1965/66** – Do grona nauczycielskiego dołącza p. Janina Kołodziej. W szkole uczy się 178 uczniów. Wśród organizacji szkolnych działa SKKT – Szkolne Koło Krajoznawczo – Turystyczne prowadzone przez K. Spólnicką, funkcjonują trzy sekcje: krajoznawczo – historyczna, artystyczna i redakcyjna. LOP współpracuje z Powiatowym Zarządem Ligi Ochrony Przyrody, organizującym dla szkoły pokazy filmów i prelekcje. 19 września uczniowie biorą udział w uroczystości odsłonięcia pomnika, ku czci

lotników lądujących w 1945 roku na ziemiach polskich w Dysie. Szkoła zostaje objęta patronatem Okręgowego Szpitala Wojskowego w Lublinie, który dwa razy do roku organizuje Białe Niedziele, badając młodzież szkolną. Zaopatruje szkołę w apteczkę szkolną. Nauczyciele dokonują wpłat na Fundusz Popierania Czynów Społecznych. Święto 1-go Maja zorganizowane w Łagiewnikach na błoniach. W programie są: inscenizacje, piosenki, wiersze i zabawy. Zaproszono mieszkańców Łagiewnik. Zgodnie z zaleceniem wizytacyjnym w szkole organizuje się „konkurs pięknego pisania” i pokazuje się najładniej prowadzone zeszyty rodzicom. W Dniu Strażaka w Pliszczynie zostaje uroczystie otwarta remiza strażacka. Społeczność szkolna dziękuje za pracę p. K. Spólnickiej, odchodzącej na emeryturę.

- **1966/67** – Grono nauczycielskie w składzie: p. R. Ryński, p. Z. Jabłońska, p. J. Kasprzak (z domu Kołodziej), p. H. Fus, p. M. Olszowa (z domu Baciurn), p. Antoni Kasprzak, p. Jadwiga Kuchniewicz, p. Maria Serej. Od tego roku **w szkole jest osiem klas**, uczy się 186 uczniów.. Koło Odbudowy Warszawy działa pod nazwą Szkolny Fundusz Odbudowy Stolicy i Kraju. W szkole jest zorganizowana grupa Zuchów, przygotowująca się do pracy w harcerstwie. Prężnie rozwija się współpraca z Szpitalem Wojskowym, który nie tylko organizuje Białe Niedziele, ale zaprasza uczniów na akademię z okazji Dnia Wojska Polskiego, organizuje spotkania z oficerem. Szkoła włącza się w zalesianie wawozów i nieużytków, sadząc 17 tysięcy drzewek. Nauczyciele organizują dwie wycieczki do Zamościa i do Nałęczowa, Kazimierza i Puław. Na wsi działa prężnie Kółko Rolnicze, na swoje potrzeby rozpoczyna budowę garaży. W lutym umiera żona kierownika szkoły Stefania Ryńska, zasłużona działaczka społeczna, tak wspominają ją najstarsi mieszkańcy Pliszczyna.
- **1967/68** – Nauczyciele uczą w tym samym składzie, rozwijają współpracę ze Szpitalem Wojskowym poprzez składanie życzeń żołnierzom z okazji Dnia Wojska Polskiego. W szkole uczy się 186 uczniów. Kontynuowana jest akcja zalesiania nieużytków w czynie społecznym, młodzież sadi 10 tysięcy drzewek. Dla uczniów jest wycieczka do Warszawy, gdzie zwiedzano: Pałac Kultury, ZOO i Stadion Tysiaclecia.
- **1968/69** – W szkole uczy się 184 uczniów. Wśród różnych działań staraniem kierownika powstaje SPR Szkoła Podstawowa Rolnicza, pod opieką p. R. Góreckiej, zacieśnia się współpraca z lekarzami wojskowymi z Lublina. Nauczyciele pracują ze środowiskiem lokalnym poprzez: dyżury nauczycieli przy telewizorze szkolnym, pogadanki pedagogizujące rodziców, prowadzenie ZMW, współpraca z LZS (Ludowy Zespół Sportowy) w Pliszczynie, organizowanie imprez kulturalno oświatowych. W kwietniu z okazji 25-lecia PRL szkoła organizuje „Karnawał młodości” przygotowany przez zespoły : taneczny, recytatorski, śpiewaczy, teatralny plastyczny. Zespół Techniczny pracuje pod hasłem: „Poznajemy sami i pokazujemy innym”, wykonuje budki lęgowe dla szpaków.
- **1969/70** – W szkole uczy się 174 uczniów. Z grona odchodzą p. H. Fus i p. J. Kuchniewicz a kierownik p. R. Ryński idzie na trzymiesięczny urlop,

zastępuje go p. A. Kasprzak. Do pracy są przyjęte nauczycielki: p. Janina Michalska i p. Maria Kuśpit. Aktywnie działa drużyna Zuchów, dlatego ich opiekunka p. M. Kuśpit wyjeżdża na szkolenie Instruktorów w Cieplicach. Ponadto ZMW pod opieką p. M. Kuśpit i p. M. Wasek nawiązuje współpracę z młodzieżą z Rudnika, należącą do ZMW. Do SPR zostaje przyjęty drugi nauczyciel zawodu p. J. Finkowski, a szkoła otrzymuje 10 arową działkę.

1970r. – 1973r. Antoni Kasprzak kierownikiem Szkoły Podstawowej w Pliszczynie

- **1970/71** – Kierownikiem szkoły zostaje p. Antoni Kasprzak, ponieważ p. Roman Ryński odchodzi na emeryturę. P. Anna Kasprzak dołącza do grona nauczycieli, które tworzą: p. Z. Jabłońska, p. J. Kasprzak, p. M. Olszowa, p. M. Wasek (z domu Serej), p. J. Michalska, p. M. Kuśpit. Na zastępstwo przychodzą p. Macieńko M. i p. Szewczyk E.. SPR (Szkoła Podstawowa Rolnicza) z powodu braku chętnych zostaje zamknięta i przeniesiona do Motycza. Szkoła współpracuje z organizacjami społecznymi: ZMW, Kółkiem Rolniczym i Strażą Pożarną. Nauczycielami mianowanymi Szkoły Podstawowej w Pliszczynie są p. J. Michalska i p. M. Wasek. Staraniem kierownika jest **założony telefon w szkole**.
- **1971/72** – Do grona dołącza p. Urszula Górecka, po odejściu p. M. Olszowej. W zastępstwie za p. M. Kuśpit i p. J. Michalską, p. M. Wasek pracują: p. S. Król, p. U. Mróz. Nauczyciele prowadzą kursy samokształceniowe poprzez lekcje otwarte - koleżeńskie, które szczegółowo omawiają i wyciągają wnioski do dalszej pracy dydaktycznej.
- **1972/73** – Gdy nauczycielki są na urlopie macierzyńskim w zastępstwie pracują p. Mierzwa Maria i p. Urszula Misztal, która zostaje zatrudniona do godzin ponadwymiarowych. W szkole uczy się 157 uczniów. Jesienią młodzież szkolna bierze udział w wykopkach, zarobione pieniądze przeznaczone są na budowę drogi asfaltowej z Kolonii Pliszczyn do szkoły. Młodzież szkolna i starsza aktywnie włącza się w budowę szosy. Na ten cel są zbierane fundusze przy różnych okazjach przez OSP i Komitet Rodzicielski. W czasie ferii zimowych od 27.12 do 6.01 są prowadzone zajęcia: opieka nad zwierzętami i ptakami; oglądanie teleferii; sporty zimowe; gry świetlicowe; wykonanie kartek z życzeniami noworocznymi i próby przedstawień na zabawę choinkową. Przedsięwzięcie Melioracyjne z Lublina na Ciemiędzy buduje tamę, która ma uregulować rzekę. Na czas budowy rzeka płynie innym korytem, co powoduje wiele utrudnień i stwarza niebezpieczeństwo dla dzieci, uczących się w szkole. W rzece ginie syn kierownika p. A. Kasprzaka. Po tragedii kierownik szkoły wraz z żoną przeprowadza się do miejscowości Świdnik, z pracy odchodzi również p. U. Górecka.

1973r – 1975r – Roman Niewęglowski dyrektorem Szkoły Podstawowej w Pliszczynie

- **1973/74** – Dyrektorem szkoły zostaje p. Roman Niewęglowski, do grona dołącza p. Zofia Niewęglowska, p. Małocha Wanda, które tworzą

nauczyciele: p. Z. Jabłońska, p. M. Kuśpit, p. M. Wasek, p. U. Misztal, p. J. Michalska, p. A. Kasprzak. Szkoła liczy 145 uczniów. Uczniowie biorą udział w wykopkach. Zarobione pieniądze przeznaczone są na potrzeby szkoły. Kontynuowana jest akcja zadrzewiania nieużytków. Uczniowie przygotowują uroczystości z okazji 26 rocznicy bitwy pod Lenino, Dnia Wojska Polskiego, Dnia Nauczyciela, Wybuchu Rewolucji Październikowej, Wyzwolenia Warszawy, z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, Święta Pracy, Dnia Zwycięstwa, Międzynarodowego Dnia Dziecka.

- **1974/75** – P. M. Wasek odchodzi do pracy w szkole w Wólce. W szkole uczy się 156 uczniów. Dyrektor Roman Niewęgłowski przed objęciem stanowiska otrzymuje informację z Inspektoratu Oświaty: „..... budynek szkolny jest w stanie zupełnego zaniedbania oraz szkoła pozbawiona jest sprzętu i pomocy naukowych, a nadto środowisko, w którym usytuowana jest szkoła, jest mało społecznie wyrobione i trudne do współżycia.”⁶ Takie oświadczenie mobilizuje dyrektora do pracy. Porządkuje tereny wokół szkoły dzięki bezpłatnej pomocy Przedsiębiorstwa Melioracyjnego, które w tym czasie reguluje koryto rzeki Ciemięgi. Zniwelowany teren staje się boiskiem szkolnym. Dyrektor zaopatruje szkołę w pomoce naukowe, ławki, stoliki, krzesła i odnawia budynek wewnątrz. Warunki ulegają znacznej poprawie. Sytuację komplikuje narastający konflikt pomiędzy dyrektorem szkoły a Komitetem Rodzicielskim, który według dyrektora nie akceptuje jego działań. Szkoła jest wielokrotnie sprawdzana przez różne władze gminne i oświatowe. Samorząd Uczniowski zbiera fundusze na Towarzystwo Opieki na zwierzętami i na budowę Domu Spokojnej Starości.

1975r. – 1979r. – Zofia Jabłońska dyrektorem

Szkoły Podstawowej w Pliszczynie

- **1975/76** – Skład grona tworzą nauczyciele: p. M. Kuśpit, p. U. Misztal, p. J. Michalska, p. A. Kasprzak, p. Z. Niewęgłowska, p. R. Niewęgłowski, p. W. Małocha. Dyrektorem zostaje p. Zofia Jabłońska. W szkole uczy się 162 uczniów. Komitet Rodzicielski, po wysłuchaniu dyrektora odnośnie potrzeb szkoły, podejmuje uchwałę, że w czynnie społecznym wykona następujące prace: obetonowanie szkoły, chodnik ze szkoły do ubikacji odpowiedzialny T. Duńka; wykonanie karniszy do wszystkich okien odpowiedzialny Wójcik; urządzenie szatni - Szalast J.; wykonanie drzwi do piwnicy – Jaworski i B. Szewczyk; wykonanie gablot szkolnych - B. Chołost; naprawa bramy wjazdowej – Stefaniak J.; uszycie zasłon – Wolińska, Bondos, Michalska. Wszystkie prace wykonywano systematycznie i zgodnie z planem, na zakończenie prac odbywa się spotkanie Komitetu Rodzicielskiego i nauczycieli z władzami gminy. Naczelnik Gminy Ryszard Cholewa wręcza dyplom na ręce Komitetu Rodzicielskiemu dziękując za wykonane prace. Uczniowie zarabiają pieniądze przy wykopkach ziemniaków, pieniądze przeznaczają na Samorząd Uczniowski. Po raz pierwszy zostaje wprowadzony Kodeks ucznia, regulujący prawa i obowiązki uczniów, przedstawiony zarówno uczniom jak i rodzicom.

⁶ Kronika Szkolna, tom III, s. 10

Szkoła organizuje konferencje metodyczne dla nauczycieli całej gminy, poczęstunek organizują rodzice z Łysakowa. Na zabawie choinkowej każda klasa prezentuje przedstawienie, później jest zabawa taneczna i poczęstunek przygotowany przez rodziców z Pliszczyna. Uczniowie angażują się w zbiórkę pieniędzy na budowę szpitala „Centrum Zdrowia Dziecka”.

Nauczyciele przygotowują uczniów klasy ósmej do konkursów przedmiotowych podczas pracy kółek: polonistycznego, historycznego, matematycznego, technicznego, biologicznego.. Wiosną wszyscy uczniowie pod opieką nauczycieli zakładają klasowe ogródki na skwerze obok państwa Mroczków. Nauczyciele organizują wycieczki do Zamościa, Warszawy, Teatru Lalki i Aktora w Lublinie. W tym roku działają: Samorząd Uczniowski, PCK, Spółdzielnia Uczniowska, ZHP, Drużyna Zuchów: „Polne Kwiatki”, TPPR, SKO, Biblioteka Szkolna.

- **1976/77** – W szkole uczy się 129 uczniów. W czasie wakacji rodzice bezinteresownie pod kontrolą i wsparciem dyrektora realizują następujące prace: ogrodzenie boiska siatką, wykonanie nowych dwóch bram wjazdowych, trzech bramek do gry w piłkę ręczną, słupki do gry w siatkę i do kosza, wspinalnię, poręczę i drabinki do ćwiczeń gimnastycznych. Boiska sportowe nabierają nowoczesnego wyglądu. Do grona dołącza p. Helena Bara na miejsce po p. W. Małocha. Harcerze uczestniczą w uroczystym rozpoczęciu pracy drużyn harcerskich z Hufca Wólka Lubelska, które odbywa się w lesie w Świdniku Małym. Nowością jest odbywanie cotygodniowych apeli w czasie długiej przerwy, informujących o sprawach bieżących szkoły. Uczniowie przygotowują apele z różnych okazji: wybuchu II wojny światowej, utworzenia LWP, Dnia Nauczyciela, wybuchu Rewolucji Październikowej, Święta Kobiet, Święta Pracy, Dnia Dziecka. Samorząd Uczniowski organizuje andrzejki, zabawę choinkową. W czasie ferii dzieci wyjeżdżają na zimowisko harcerskie do Zakopanego, a w szkole jest organizowane zimowisko dochodzące. W styczniu uczniowie, nauczyciele z pomocą Straży Pożarnej organizują lodowisko na boisku szkolnym. Nauczyciele przygotowują uczniów do olimpiad przedmiotowych, uczniowie: Anna Jabłońska, Jolanta Szewczyk, Leszek Bajda z bardzo dobrymi wynikami gminnymi zakwalifikowali się do egzaminów rejonowych. Nauczyciele przygotowują uczniów do różnych konkursów gminnych: Konkurs Wiedzy o Książce i Czytelnictwie, konkurs pod hasłem „Zapracujesz, oszczędzisz, zobaczysz”, spartakiady sportowej. Z okazji 1-go Maja odbywa się apel i pochód pierwszomajowy przez Pliszczyn. Wycieczki z okazji Dnia Dziecka odbywają się do Teatru Lalki i Aktora w Lublinie, do Nałęczowa, Kazimierza i Puław, dwudniowa do Sandomierza i w Góry Świętokrzyskie. W czasie wakacji harcerze wyjeżdżają na obóz do Sosnowicy, inne dzieci jadą na „Wczasy w mieście”. Harcerze, pod opieką p. Z. Jabłońskiej, tworząc zastępy biorą udział w Nieobozowej Akcji Letniej. W akcji wyróżniają się zastępy druhen: Elżbiety Purc, Krystyny Purc, Jolanty Szewczyk, Ewy Jabłońskiej. Nasza drużyna dzięki ich zaangażowaniu otrzymuje pierwsze miejsce w gminie.

- **1977/78** – Do grona dołącza p. Jadwiga Mańko, które tworzą: p. H. Bara, p. M. Kuśpit, p. U. Misztal, p. J. Michalska, p. A. Kasprzak, p. Z. Niewęglowska, p. R. Niewęglowski . W szkole uczy się 181 uczniów. Przez cały rok odbywają się apele i akademie z różnych okazji, po raz pierwszy jest ślubowanie klasy pierwszej w obecności rodziców i nauczycieli.. Nauczyciele uczestniczą w konferencji w Łuszczowie z okazji Dnia Nauczyciela, niektórzy z nich otrzymują odznaczenia i nagrody za pracę na rzecz rozwoju oświaty w naszej gminie. Nasi uczniowie odnoszą sukcesy w gminnych konkursach przedmiotowych z fizyki, j. rosyjskiego, matematyki, biologii, wiedzy technicznej. Uczennice Jolanta Szewczyk, Ewa Jabłońska kwalifikują się do etapów rejonowych. Zabawa choinkowa jest wyjątkowa, ponieważ rodzice przygotowują stroje i paczki dla każdego dziecka. Do tańca przygrywa zespół muzyczny, który bawi uczniów do późnych godzin nocnych. W czasie ferii zimowych harcerze wyjeżdżają na zimowiska do szkoły w Świdniku i Wólce Lubelskiej, angażują się w przeprowadzenie wyborów do Gminnej Rady Narodowej. Na pożegnanie zimy uczniowie wykonują marzannę, gaiki, teatrzyk kukiełkowy i żywego słowa, po prezentacji w szkole, jadą na konkurs gminny do Bystrzycy, tam zajmują pierwsze miejsce. W szkole działa SKS „Pliszka”, którego celem jest nie tylko rozwijanie sprawności fizycznej, ale także kształtowanie właściwej postawy społecznej. W sporcie szczególnie w lekkoatletyce uczniowie odnoszą sukcesy w zawodach gminnych, kwalifikując się do następnych etapów w Świdniku Dużym, Niemcach. Drużyna pożarnicza w gminnym konkursie przeciwpożarowym zajmuje I miejsce, uczestniczy w Festynie Manewrowo - Strażackim w Kazimierzu. Grupa dziewcząt zajmuje 18 miejsce a chłopców 49 na kilkadziesiąt drużyn. W szkole odbywa się wizytacja kuratorska z wielu przedmiotów. Harcerze swoją pracę kończą biwakiem w lesie świdnickim, gdzie brali udział w: konkursach, zawodach, biegu na orientację, zdobywają wiele sprawności harcerskich. W czasie Uroczystości Zakończenia Roku Szkolnego, wśród licznych nagród i wyróżnień, zostaje wręczona uczennicy Jolancie Szewczyk nagroda dla najlepszego absolwenta Szkoły Podstawowej w Pliszczynie odznaka Srebrnego Laura.
- **1978/79** – W szkole uczy się 196 uczniów. **Klasa pierwsza rozpoczynająca naukę, jest objęta nowym programem szkoły dziesięcioletniej.** P. M. Kuśpit wyjeżdża na roczne studia językowe do ZSRR, zastępuje ją p. Jadwiga Mączka. Zastęp harcerski za działania w Nieobozowej Akcji Letniej wyjeżdża na zlot do Zemborzyc, gdzie zdobywa pierwsze miejsce. 13 października uczniowie wraz z nauczycielami uczestniczą w pogrzebie uczennicy Elżbiety Choina, która zmarła po ciężkiej chorobie. Sportowcy odnoszą sukcesy w gminnych zawodach w biegach przełajowych, w tenisa stołowego, warcaby i szachy. Na zawody rejonowe jadą do Świdnika Dużego. W gminnych konkursach przedmiotowych z matematyki, j. polskiego, biologii, fizyki nasi uczniowie kwalifikują się do konkursów rejonowych: Andrzej Jabłoński, Agata Wolińska, Ewa Szewczyk. Zimę zuchy żegnają w Wólce Lubelskiej oprócz

marzanny, gaiku przygotowano kiermasz z różnymi pamiątkami pod kierunkiem p. H. Bara. Za ciekawe pomysły zajęto wszystkie możliwe pierwsze miejsca. W Dniach Oświaty Książki i Prasy odbywa się spotkanie z pisarką Marią Józefacką. Na szczególne wspomnienie zasługuje uroczystość pożegnania klasy ósmej, przygotowaną przez p. A. Kasprzak. Program to: Polonez, część artystyczna z deklamacjami wierszy, ułożonych przez samych uczniów i koncertem życzeń dla nauczycieli. Starsi uczniowie jadą na trzydniową wycieczkę w Pieniny.

1979r. – 1981 r. – Marianna Kuśpit dyrektorem

Szkoły Podstawowej w Pliszczyńie

- **1979/80** – P. Zofia Jabłońska z powodów osobistych rezygnuje z bycia dyrektorem, na jej miejsce awansuje P. Marianna Kuśpit. Do grona dołącza p. Teresa Szabelska, które tworzą: p. U. Misztal, p. J. Michalska, p. A. Kasprzak, p. Z. Niewęgłowska, p. R. Niewęgłowski, p. J. Mańko. W szkole uczy się 195 uczniów. Działają następujące organizacje: ZHP, Zuchy, PCK, TPPR, TPD, SKO, Spółdzielnia Uczniowska, ponadto w szkole działa biblioteka, resocjalizacja, orientacja zawodowa, dożywianie. Harcerze rozpoczynają swoje działania rajdem pieszym do Turki, gdzie wspólnie ze wszystkimi harcerzami z Gminy Wólka przy ognisku planują swoją pracę. Uczniowie klasy I składają ślubowanie: *„My uczniowie klasy I pragniemy być przyjęci do gromady szkolnej. Będziemy starali się pilnie uczyć, uczciwie i rzetelnie pracować, być dobrymi i zgodnymi kolegami w szkole i grzecznymi dziećmi w domu. Chcemy wyrosnąć na obywateli godnych naszej Ojczyzny Polski Ludowej.”*⁷ W czasie przerwy jesiennej uczniowie pomagają w wykopkach rodzicom, starszym mieszkańcom Pliszczyńa i pracują społecznie przy szkole. Harcerze i zuchy organizują Święto Pieczonego Ziemniaka i Andrzejki, w czasie których odbył się bal przebierańców. Na przypomnienie zasługuje Uroczystość Obietnicy Zuchowej przygotowaną przez p. Z. Jabłońską. Zuchy przechodzą próbę ognia, smaku i strachu, a w gościnę do zuchów przybywają czarownice na miotłach z Łysej Góry. W grudniu uczniowie i nauczyciele piszą rezolucję do Ministerstwa Spraw Zagranicznych o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej przez Stany Zjednoczone i RFN. Szkoła organizuje zimowisko w czasie ferii dla swoich uczniów. Harcerze i zuchy biorą udział w XI Turnieju Wiedzy Obywatelskiej, pod hasłem: „Z Ojczyznę rosnąć, dla niej tworzyć i budować.” Drużyna zuchów zajmuje pierwsze miejsce w gminie i zostaje zaproszona na wojewódzkie podsumowanie konkursu do Domu Kolarza, gdzie czekało na nich wiele atrakcji między innymi występ zespołu ludowego im. Marii Kaniorowej. Harcerze organizują dla drużyny z Turki spotkanie z kombatantem II wojny światowej Edwardem Szewczykiem. W szkole odbywa się Gminne Święto Zucha z bardzo bogatym programem: konkurs na piosenkę zuchową, sportowa olimpiada i inne konkursy z nagrodami. Harcerze wyjeżdżają na obóz w Jedlance a zuchy do Wronowa.

⁷ Kronika Szkolna, t. II. S. 38

- **1980/81** – W szkole uczy się 201 uczniów. **Reforma szkolnictwa zostaje wstrzymana i szkoła podstawowa ponownie trwa osiem lat.** Dyrektor M. Kuśpit pisze: „W tym roku chyba po raz pierwszy od dawna do naszego szkolnego życia weszły tak gwałtownie i zdecydowanie wydarzenia z życia całego społeczeństwa – **wielki ruch „Solidarność”**, wydarzenia „gorącego, polskiego lata”, wielki ruch odnowy, która objęła także i nasze szkolne środowisko – zarówno uczniów jak i nauczycieli i rodziców.”⁸ Uczniowie przygotowują świętowanie tragicznego września 1939 roku, wspominając atak Niemców jak i Związku Radzieckiego na Polskę; rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego; wydarzenia z wybrzeża z grudnia 1970, przedstawione przez p. T. Szabelską. W styczniu Czesław Miłosz otrzymuje nagrodę Nobla w dziedzinie literatury, uczniowie przygotowują okolicznościową gazetkę informacyjną o jego twórczości. Przedstawiciele Komitetu Rodzicielskiego wieszają krzyże w salach szkolnych. XII Turniej Wiedzy Obywatelskiej pod hasłem „Z myślą o przyszłości” ma wyjątkowy lokalny charakter. Nasi uczniowie realizują zadania: - kim będę?, - giełda pomysłów, - poznajemy dawne zawody. Organizacje harcerskie i zuchowe, pod wpływem ogólnopolskiego zjazdu harcerskiego, cechuje samodzielność i samorządność, apolityczność i tolerancja, harcerze w czasie obozów mogą uczestniczyć w praktykach religijnych. Wycieczki turystycznie – krajoznawcze są do Zamościa i trzydniowa w Bieszczady. W czasie Uroczystego Zakończenia Roku Szkolnego pani dyrektor wręczyła nagrodę dla najlepszego ucznia prymusa naszej szkoły Piotrowi Szewczykowi, a jego rodzice otrzymują gratulacyjny dyplom od Dyrekcji Szkoły Gminnej w Wólce Lubelskiej. Na terenie Gminy Wólka powstaje związek zawodowy nauczycieli „Solidarność”, do którego należą dobrowolnie wszyscy nauczyciele naszej szkoły. Z nowym ruchem wolnościowym wiążą ogromne nadzieje społeczno – polityczne.

⁸ j.w. s.43